

Piktúra – túl a geometrián

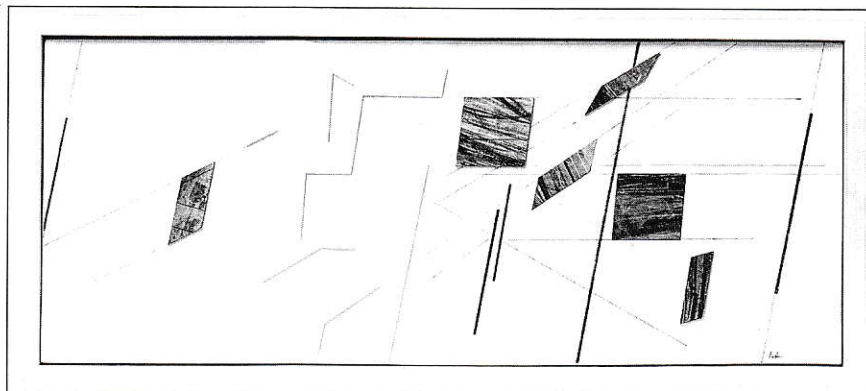
Matzon Ákos tárlata Berlinben

Ősei a Saar-vidékről vándoroltak magyar földre több nemzedékkel ezelőtt. Onnan, ahol egymással érintkezik a germán és a francia, a luxemburgi valamint a belga, flamand és holland kultúra. Talán innen eredeztethető európai műveltsége, gondolkodása és nyitottsága minden újdonságra. Bár édesapja szobrász, mégsem a művészi pályát választotta, hanem az ésszerű és gyakorlatias építészetet művelte, egészen a nyolcvanas évek közepéig. Annál meglepőbb, mekkora elemi erővel tört felszínre belőle az önkifejezési vágy a festészet terén...

Aki megfordult solymári műtermében (helyesebben: családi házában, ahol a lakoszobáktól a garázsig, kisebb-nagyobb képei tapétáznak minden tenyérnyi helyet a falakon), valószínűleg megdöbben az igen nagy számú alkotástól, amelyeket mindössze másfél évtized alatt hozott létre! Külön élményt jelenthet a figyelmes szemlélőnek, hogy a művész mennyi szellemes ötlettel él, úgy a témaválasztásban, mint a címadásban, és a formai kivitelezésben, vagy a vonalvezetés eleganciájában. Igen, nem tévedés itt tematikáról szólni, hiszen a látszólagos mérnöki pontosság, az „építőművészeti tervrajz”, a geometrikus absztrakció csupán kiindulópontot jelent számára, az olykor nemcsak a síkot, hanem a harmadik dimenziót, a teret is ostromló kompozícióinak létrehozásában.

Nekem például a solymári önkormányzat nagytermet díszítő triptichonja, a Duna forrásvidékét juttatja az eszembe – Fekete-erdei elődeim szülőföldjét –, ahol bátor tutajosok szállították vadul tajtékozó vizeken a szálfát a havasok fenyveseiből a síkságra. És lám, máris ott van a folyóparti kikötőváros – Ulm – diptichonja. A városé, ahol évtizedeken, évszázadokon át németek nemzedékei szálltak végleg hajókra, hogy a hatalmas európai folyam alsóbb szakaszain keressenek és találjanak jobb megélhetést. Persze, másnak ugyanez mást is jelenthet, hiszen a kockás, fehér mérnöki papíron torlódó fehér fahasábok a Fafolyam esetében éppúgy lehetnének a sváb lakosságú Solymár egymáshoz bűvő házacskaí is a domboldalon, madártávlatból nézve, a kanyargós utak mentén.

Hullámossá lapozott, használt telefon-címjegyzékéből komponálta például variálható – és akár egész fal lá is összerakható – könyvespolc-sorait. Már-már absztrahált ritmusai a „Gondolatok a telefonkönyvtárban” ciklusában, kissé Vörösmarty filozófikus ódáját

is újraértelmezi. Máskor a lehetetlent kísérli meg, amikor a mozgás és a hangzás együttesére alapozott Eurhythmiát ülteti át a néma, mozdulatlan képzőművészet nyelvére. (Ez lett egyébként berlini tárlatának is a címe.) Még messzebbre rugaszkodik, amikor a zeneirodalom óriása, Bach tiszteletére ajánlja hófehér orgonabillentyűkre emlékeztető „Fa-fugáját”. (Netán a norvég fjordok lírai szerelmesét, Grieget idézi, avagy modern komponista kortársunk – John Cage – az „hommage” tárgya?) A reliefszerű formák és azok vetett árnyéka mellett – amelyek nap- és évszakonként változnak – a sík finom vonal-hálózatai is izgatják kreatív fantáziáját, kísérletező kedvét. Akril-festékkel, rétegelt lemezen, de papíron tussal, színesben éppúgy, mint puritánul fekete-fehér, hatásos kontrasztokban. Matzon Ákos retrospektív tárlatán a berlini Magyar Kultúra Háza földszinti nagytermében november végétől január elejéig ott lesz az Apokrif-sorozat. A síkban feloldódó lapok mellett a Négyesfogat azonos témára készült vázlatok, valamint a Piramis azonos számú sorozata és a Meanderes-ciklus antik világot idéző képsora lesz megtekinthető. Az évtizedeken át fallal kettészelt metropolis, immár szimbólummá vált háttérrel helye – a *Checkpoint Charlie* – triptichonját is láthatják majd a látogatók. Ez egy hosszabb, terrakotta alaptónusú képből és két kisebb társából áll, amelyek közül egyik a fekete, másik a fehér domborodik ki az ellentétes alpból.

Azokat pedig, akik Matzon Ákost netán a betokosodástól, a rutinos önisméltól félték, megnyugtathatja, hogy még el sem szállították Solymárról Berlinbe a reprezentatív tárlatának anyagát, érdeklődésére máris kamara-kiállításnyira való friss termést mutatott meg. Legújabb kép-ciklusa, távol-keletiesen elegáns, bensőséges és a kínai és japán kalligráfiák hagyományait folytatja, modern, egyben európai átértelmezésben, sajátosan Matzon-módra...

Wagner István